

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1750

Vragen van het lid **Jasper van Dijk** (SP) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *de integratie van nieuwkomers* (ingezonden 4 april 2017).

Antwoord van Minister **Asscher** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid), mede namens de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (ontvangen 3 mei 2017).

Vraag 1, 3

Wat is uw oordeel over de oproep van de adviescommissie Vreemdelingen-zaken, dat vluchtelingen die in Nederland aankomen zo snel mogelijk volwaardig moeten meedoen aan de samenleving?¹

Deelt u de mening dat asielzoekers onnodig een achterstand oplopen met de inburgering aangezien zij daar pas werk van kunnen maken op het moment dat zij een verblijfsvergunning krijgen?

Antwoord 1, 3

Nieuwkomers die mogen blijven moeten zo snel mogelijk meedoen. Het kabinet is daarom van mening dat het belangrijk is om zo snel mogelijk in te zetten op integratie en participatie van deze groep. De afgelopen tijd is hier met verschillende partners hard aan gewerkt. Vanaf het moment van vergunningverlening kunnen statushouders aan de slag met voorinburgering, inburgering en werk. Het programma voorinburgering vindt in de AZC's plaats en is vanaf januari 2016 geïntensiveerd. De voorinburgering bestaat uit taalonderwijs, trainingen kennis van de Nederlandse maatschappij en een module arbeidsmarktorientatie. Asielzoekers kunnen participeren door deel te nemen aan vrijwilligerswerk of online of met behulp van vrijwilligers de Nederlandse taal te leren. Ook is met COA afgesproken om de taalles die in de AZC's wordt gegeven in het kader van de voorinburgering naar voren te halen voor kansrijke asielzoekers die nog in de procedure zitten (Kamerstuk 34 334, nr. 23), zie hiervoor ook het antwoord op vraag 4. Daarnaast is met het COA een meer gerichte koppeling van vergunninghouders aan gemeenten mogelijk gemaakt. Bij een koppeling aan een gemeente wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de onderwijs- en arbeidsachtergrond en het netwerk van de vergunninghouder. Op basis hiervan wordt gekeken in welke arbeidsmarktregio(s) de kansen op participatie het grootst zijn, en wordt de vergunninghouder in afwachting van huisvesting in deze arbeidsmarktregio

¹ Nieuwsuur, 27 maart 2017

zoveel mogelijk geplaatst in een AZC in of nabij deze regio. De gemeente waar de vergunninghouder uiteindelijk gehuisvest wordt, kan al afspraken maken met de vergunninghouder over activiteiten gericht op (arbeids)participatie of onderwijs. Gemeenten worden in de arbeidsmarktregio's ondersteund door regiocoördinatoren. De coördinatoren zorgen voor versnelling in het participatieproces door de regionale samenwerking van gemeenten met het COA te ondersteunen en te faciliteren. Zo ontstaat een doorlopende integratie- en participatielijn voor de vergunninghouder. Daarnaast leggen regiocoördinatoren verbindingen met de bestaande structuur van werkgeversservicepunten, onderwijsinstellingen, leerwerklokets en inburgeringsaanbieders.

Hiermee wordt het voor de vergunninghouder makkelijker om snel te starten met activiteiten die bijdragen aan integratie en participatie, zoals werk, vrijwilligerswerk of re-integratietrajecten.

Vraag 2

Wat is uw reactie op het verhaal van Zuhoor Al Qaisi, een talentvolle vrouw uit Irak die na anderhalf jaar verblijf in asielzoekerscentra nog geen Nederlands spreekt omdat zij pas nadat ze een verblijfsvergunning kreeg aan haar inburgering kon gaan werken?

Antwoord 2

Het is van belang dat een ieder die in Nederland een verblijfsvergunning krijgt, zo snel mogelijk de Nederlandse taal leert. Daar heeft het kabinet dan ook op ingezet.

De hoge instroom in 2015 heeft ertoe geleid dat asielzoekers destijds lang(er) hebben moeten wachten op vergunningverlening, en dus later konden starten met voorinburgering en inburgering. Daarnaast werd er tot september 2016 gebruik gemaakt van noodopvanglocaties, waar naast asielzoekers ook vergunninghouders verbleven. Op deze locaties waren niet altijd de faciliteiten en mogelijkheden voor een aanbod op voorinburgering. Het is spijtig dat mevrouw Al Quaisi hierdoor wellicht niet optimaal aan haar inburgering heeft kunnen werken. Inmiddels zijn de noodopvanglocaties gesloten en wordt het voorinburgeringsprogramma conform afspraken en inzet uitgevoerd.

Asielzoekers kunnen zelfstandig starten met het leren van de Nederlandse taal. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de vrijwilligers op locaties. Daarnaast kunnen asielzoekers ook via internet zelfstandig taalvaardigheid opdoen en dragen activiteiten als vrijwilligerswerk ook bij aan het leren van de taal.

Vraag 4

Bent u bereid om – in lijn met de oproep van de burgemeester van Nijmegen – niet alleen voor statushouders, maar ook voor degenen wier procedure kansrijk is, direct in te zetten op inburgering en daarmee op een volwaardige deelname aan onze samenleving? Kunt u uw antwoord nader toelichten?

Antwoord 4

Een snelle integratie begint bij het leren van de Nederlandse taal, zoals aan uw Kamer gecommuniceerd is vindt het kabinet het belangrijk dat hier zo snel mogelijk mee aan de slag kan worden gegaan. Daarom is met COA afgesproken om de taallessen die in de AZC's wordt gegeven in het kader van de voorinburgering naar voren te halen voor kansrijke asielzoekers die nog in de procedure zitten (Kamerstuk 34 334, nr. 23). Dit zal vanaf eind dit voorjaar mogelijk zijn. Uiteraard kan de asielzoeker daarnaast investeren in zijn taalniveau door middel van (online) zelfstudiemethodes en taalvrijwilligers. Ook wordt ingezet op het doen van vrijwilligerswerk door asielzoekers die nog in de procedure zitten.

Vraag 5, 6, 7

Erkent u dat het belemmeren van de integratie van nieuwkomers «zich als een boemerang tegen de samenleving keert», omdat het leidt tot meer (psychische) «klachten bij vluchtelingen, meer sociale onrust in de wijken,

slechtere leerprestaties bij vluchtelingenkinderen en moeizamer toegang tot de arbeidsmarkt»?²

Deelt u de mening dat een uitbreiding van de mogelijkheden om vluchtelingen sneller te laten participeren – via werk en inburgering – positief uitpakt voor alle partijen? Zo nee, waarom niet?

Is het waar dat talloze adviesorganen, zoals de Sociaal Economische Raad en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, ervoor hebben gewaarschuwd dat het huidige beleid leidt tot non-participatie van nieuwkomers en «verminderde maatschappelijke samenhang»? Erkent u inmiddels dat deze insteek contraproductief heeft gewerkt?

Antwoord 5, 6, 7

Nieuwkomers die mogen blijven moeten zo snel mogelijk meedoen. Het kabinet heeft daarom de afgelopen twee jaar in nauwe samenwerking met de organisaties die samenwerken in de Taskforce Werk en Integratie Vluchtelingen extra inzet gepleegd om de integratie en participatie van de nieuwkomers te versnellen, en heeft daarbij de verschillende adviezen ter harte genomen. Dit heeft naast het versterken van de bestaande uitvoering, geleid tot een aantal concrete maatregelen om participatie en integratie actiever en eerder in de keten op te pakken conform advies WRR-rapport «Geen tijd verliezen». Er wordt gelijktijdig gewerkt aan huisvesting, taalverwerving, opleiding en (vrijwilligers)werk, waardoor zo min mogelijk kostbare tijd wordt verloren. Zie ook de antwoorden op vraag 1 en 3. In mijn brief van 27 oktober (Kamerstuk 19 637, nr. 2243) heb ik uw Kamer in detail geïnformeerd over de maatregelen en de voortgang.

Het is te vroeg om vast te kunnen stellen of de nieuwe maatregelen daadwerkelijk leiden tot de verwachte verbetering en versnelling in de participatie van vergunninghouders. Daarom wordt de integratie en participatie van de groep statushouders die vanaf 1 januari 2014 tot 1 juli 2016 zijn binnengekomen zorgvuldig gevolgd in een grootschalig cohortonderzoek. In dit onderzoek wordt ingegaan op onderwerpen als onderwijs, werk, inkomen, zorg en criminaliteit.

² Volkskrant, 1 april 2017